מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לתרגל את שש מיומנויות הלשון של כיתה ו׳ בהתאמה למבנה שלוש הרמות של האתר (נבט, טיל, אלופים)
- לחזק הבנת הנקרא במגוון סוגות טקסט: מידע, סיפור, יומן, טיעון, מכתב וכתבה
- להרחיב אוצר מילים ולזהות מרכיבי לשון – חלקי דיבר, שורשים, מילות קישור וסימני פיסוק
- לעודד עבודה עצמאית ומדורגת תוך מעקב התקדמות אישי, בדומה לדרכון החותמות באתר

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א׳ – פרק 1 • הבנת הנקרא: מגדלור הקוראים – זיכרון ופרטים מהטקסטים

- 1. ג – בפירורי לחם
- 2. ב – שש
- 3. ב – לואי ברייל

חלק ב׳ – פרק 1 • הבנת הנקרא: מגדלור הקוראים – הבנה ויישום

- 1. ב – כדי שהדיווש יהיה קל יותר
- 2. ב – דבר מסתורי שלא יודעים את ההסבר שלו
- 3. ב – מכתב
- 4. ב – להסביר איך עובדים ההילוכים דרך ביקור בסדנה

חלק ג׳ – פרק 1 • הבנת הנקרא: מגדלור הקוראים – חשיבה והסקה

- 1. שהתלמידים האמינו בשיטה ורצו להמשיך ללמוד בה, גם כשהמבוגרים לא תמכו בה מיד
- 2. שכל אחד, כמו מגדלור, יכול להאיר ולעזור לאחרים גם בלי לשוט במקומם
- 3. ההילוך לא מוסיף כוח לרגליים, הוא רק משנה איך הכוח הקיים מתחלק בין הדיווש לתנועת הגלגל, כך שקל יותר או מהיר יותר בהתאם לצורך
- 4. בשניהם מישהו ניסה לפתור בעיה קיימת, שיפר רעיון ראשוני לאורך זמן, וההמצאה הסופית הקלה מאוד על החיים של אנשים רבים

חלק ד׳ – פרק 2 • חלקי דיבר: תחנת הרכבת של המילים – זיהוי בסיסי

- 1. א – שם עצם
- 2. ב – שם תואר
- 3. ג – פועל
- 4. ב – מילת יחס
- 5. ג – כינוי גוף

חלק ה׳ – פרק 2 • חלקי דיבר: תחנת הרכבת של המילים – השלמת משפטים

- 1. מגדלור
- 2. סקרן
- 3. רוכבים
- 4. על

חלק ו׳ – פרק 2 • חלקי דיבר: תחנת הרכבת של המילים – התאמה בין מילים לחלקי דיבר

- 1 – ג (שם עצם)
- 2 – ב (שם תואר)
- 3 – א (פועל)
- 4 – ד (מילת יחס)
- 5 – ה (כינוי גוף)

חלק ז׳ – פרק 3 • שורש ומשפחת מילים: עץ המשפחות – זיהוי השורש

- 1. א – כ.ת.ב
- 2. א – ש.מ.ר
- 3. א – נ.ד.ב
- 4. א – ל.מ.ד
- 5. א – ד.ב.ר

חלק ח׳ – פרק 3 • שורש ומשפחת מילים: עץ המשפחות – בניית משפחת מילים

- 1 – ב (כ.ת.ב)
- 2 – ד (ש.מ.ר)
- 3 – ה (ל.מ.ד)
- 4 – א (נ.ד.ב)
- 5 – ג (ד.ר.ך)

חלק ט' – פרק 3 • שורש ומשפחת מילים: עץ המשפחות – חשיבה ויישום

1. 1, 2, 4, 3, 1, 5
2. למשל: עובד, מעבדה, עיבוד – כל המילים קשורות לפעולה או לתהליך של עשייה
3. השורש הוא שלוש האותיות הקבועות שנושאות את המשמעות הבסיסית, והתבנית היא התפרים שסביב האותיות שמשנים את צורת המילה ולפעמים גם את תפקידה במשפט
4. למשל: שמירה, משמר – מילים מהשורש ש.מ.ר

חלק י' – פרק 4 • מילות קישור: איי הגשרים – התאמת סוג היחס למילה

1. 1 – ה (גם)
2. 2 – ג (אבל)
3. 3 – א (כי)
4. 4 – ב (לכן)
5. 5 – ד (כאשר)

חלק י"א – פרק 4 • מילות קישור: איי הגשרים – השלמת מילת הקישור המתאימה

1. גם
2. כי
3. אבל
4. כדי ש
5. אם

חלק י"ב – פרק 4 • מילות קישור: איי הגשרים – יישום וחשיבה

1. משפט שבו מופיעה מילת ניגוד כמו אבל, אולם או לעומת זאת, והוא מציג שני רעיונות מנוגדים.
2. משפט שבו מופיעה מילת סיבה כמו כי או מפני ש, ובהמשכו מילת תוצאה כמו לכן, המראה קשר של סיבה-תוצאה.
3. קודם כל סלים הסביר איך עובדת השרשרת -> בינתיים ליה האזינה בעניין -> לאחר מכן הוא הראה איך מחליפים הילוך -> לבסוף היא ניסתה לרכוב בעלייה
4. מילת תוצאה מתארת מה קרה בעקבות דבר מה שכבר נעשה, ואילו מילת תכלית מתארת מטרה שרוצים להשיג בעתיד.

חלק י"ג – פרק 6 • אוצר מילים: מערת האוצר – הכרת המילים

1. א – רצון לדעת ולגלות דברים חדשים
2. ב – היכולת למצוא פתרון חכם ברגע קשה
3. ג – צניעות, לא להתרברב
4. א – מנהג שעובר מדור לדור

חלק י"ד – פרק 6 • אוצר מילים: מערת האוצר – השלמת משפטים

1. התמדה
2. סקרנות
3. יוזמה
4. תושייה
5. פשרה

חלק ט"ו – פרק 6 • אוצר מילים: מערת האוצר – חשיבה ויצירה

1. לא נכון – ענווה היא צניעות ולא להתרברב.
2. נכון – שתי המילים קשורות לעניין והתפעלות מדבר חדש או מפתיע.

חלק ט"ז – פרק 6 • אוצר מילים: מערת האוצר – כתיבה

1. משפט הגיוני המשתמש נכון במילה נחישות בהקשר של החלטה חזקה להגיע למטרה.
2. יוזמה היא להתחיל לעשות משהו טוב בלי שמבקשים; התנדבות היא עזרה לאחרים בלי תשלום, בדרך כלל כשמישהו כבר ביקש או ארגן את זה.

חלק י"ז – חזרה מסכמת – שאלות מכל התחנות

1. א – תחנה 1 – הבנת הנקרא
2. ב – תחנת הרכבת של המילים
3. ב – עץ המשפחות
4. א – איי הגשרים
5. א – עיר הסימנים
6. ב – היכולת למצוא פתרון חכם ברגע קשה
7. ב – לואי ברייל
8. ב – לכל אחת יש סיפור משלה ושלוש רמות

חלק י"ח – חזרה מסכמת – כתיבה ומחשבה

1. למשל: בתחנת הבנת הנקרא לומדים לענות על שאלות על טקסטים; בתחנת אוצר המילים לומדים מילים נרדפות, הפכים וניבים.
2. משפט הגיוני שמכיל את המילה נחישות ומילת קישור כמו כי, לכן, למרות ש... וכדומה.
3. תשובה פתוחה: למשל - כמו שהמגדלור מאיר דרך למלחים, גם קריאה והבנת טקסטים 'מאירה' הבנה וידע לקוראים.

כרטיס יציאה – מה לחפש

- התלמיד/ה מצביע/ה על תחנה ספציפית ומנמק/ת בהתייחס לסוג המיומנות (למשל: קושי בזיהוי מילות קישור של ניגוד)
- הסבר תקין: שם עצם מציין דבר/אדם/מקום, פועל מתאר פעולה; שורש הוא אותיות הבסיס שממנו נבנות מילים במשפחה
- אזכור אסטרטגיה כמו: קריאה בהקשר, חיפוש שורש מוכר, שימוש במילון הקטן או השוואה למילה נרדפת

טיפים להפעלה:

- ניתן לחלק את שש התחנות לשני מפגשים של 45 דקות (שלוש תחנות בכל מפגש) או למפגש כפול אחד של 90 דקות, בדומה למערך המוצע באתר
- להתאים רמת קושי אישית: תלמידים המתקשים יתחילו ברמת 🌱 נבט בכל תחנה, ותלמידים מתקדמים יעברו ישר ל-🏆 אלופים
- לשלב עבודה בזוגות בתחנת אוצר המילים ובהבנת הנקרא, כולל שימוש ב'מילון קטן' להבהרת מילים לפני מענה על שאלות
- לסיים כל שימוש בחוברת בכרטיס יציאה קצר – מילה אחת שנלמדה ותחנה אחת מאתגרת – כדי לעקוב אחר התקדמות לאורך כמה שיעורים

חוברת תרגול – מסע הלשון של ו׳: שש תחנות בלשון

🗺️ מסע הלשון של ו׳ – מרכז למידה בשש תחנות

· עולים חדשים

תוכן החוברת

1. פרק 1 – הבנת הנקרא: מגדלור הקוראים
2. פרק 2 – חלקי דיבר: תחנת הרכבת של המילים
3. פרק 3 – שורש ומשפחת מילים: עץ המשפחות
4. פרק 4 – מילות קישור: איי הגשרים
5. פרק 5 – סימני פיסוק: עיר הסימנים
6. פרק 6 – אוצר מילים: מערת האוצר

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – מסע הלשון של ו׳: שש תחנות בלשון

חוברת התלמיד/ה **עולים חדשים**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בחוברת יש שש תחנות, כמו במשחק. בכל תחנה יש הסבר קצר ותרגילים. אפשר להתחיל מהקל ולעבור לקשה יותר. בסוף כל תרגיל - לסמן וי.

📖 מילון קטן:

שם עצם	מילה שמציינת אדם, חיה, דבר או מקום
פועל	מילה שמתארת פעולה או מצב
שורש	אותיות הבסיס המשותפות למשפחת מילים
משפחת מילים	מילים שנבנו מאותו שורש
מילת קישור	מילה שמחברת בין חלקי משפט או רעיונות
רעיון מרכזי	המסר או התוכן העיקרי של הטקסט
הסקה	מסקנה שמגיעים אליה לפי רמזים בטקסט ולא נכתבת במפורש
מילה נרדפת	מילה בעלת משמעות דומה למילה אחרת
ניב	צירוף מילים קבוע שיש לו משמעות מיוחדת
סימן פיסוק	סימן בכתב שעוזר להבין את המשפט, כמו פסיק או נקודה

1 חלק א׳ – פרק 1 • הבנת הנקרא: מגדלור הקוראים – זיכרון ופרטים מהטקסטים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה השתמשו למחיקה לפני שהיה מחק?

א) בחתיכת בד ב) בגיר לבן ג) בפירורי לחם ד) במים וסבון

2. כמה נקודות יש בכל אות בכתב ברייל?

א) ארבע ב) שש ג) שמונה ד) שתיים

3. מי המציא את הכתב בשביל עיוורים?

א) סלים ב) לואי ברייל ג) המדריך במגדלור ד) רונית המאמנת

2 חלק ב׳ – פרק 1 • הבנת הנקרא: מגדלור הקוראים – הבנה ויישום

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. למה בעלייה הגלגלים שונים?

א) כדי שהאופניים ייראו יפה יותר ב) כדי שהדיווש יהיה קל יותר ג) כדי שהשרשרת לא תישבר

ד) כדי להאיץ יותר

2. מה המשמעות של תעלומה?

א) דבר מצחיק מאוד ב) דבר מסתורי שלא יודעים את ההסבר שלו ג) מתנה יקרה

ד) חוק חדש בכיתה

3. איזו סוגה היא הטקסט על המגדלור?

א) הוראות ב) מכתב ג) טיעון ד) יומן

4. למה נכתבה הכתבה על האופניים?

א) לשכנע לקנות אופניים חדשים ב) להסביר איך עובדים ההילוכים דרך ביקור בסדנה

ג) לספר על תחרות אופניים ד) למכור כלי עבודה

3 חלק ג' – פרק 1 • הבנת הנקרא: מגדלור הקוראים – חשיבה והסקה

ענו בקצרה.

1. מה אפשר להסיק מכך שהתלמידים למדו את כתב ברייל "כמעט בסתר"?

2. מהו הרעיון המרכזי של המכתב מהמגדלור, מעבר לתיאור הביקור?

3. הסבירו במילים שלכם מדוע ההילוך, לפי הכתבה על האופניים, "לא נותן כוח חדש" אלא רק "עוזר לחלק נכון את הכוח"

4. מה משותף לסיפור של כתב ברייל ולסיפור של המחק, כפי שעולה משני הטקסטים?

4 חלק ד' – פרק 2 • חלקי דיבר: תחנת הרכבת של המילים – זיהוי בסיסי

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איזו קבוצה מתאימה למילה 'מגדלור'?

א) שם עצם ב) שם תואר ג) פועל ד) מילת יחס

2. מה 'הסקרן' במשפט הזה?

א) שם עצם ב) שם תואר ג) פועל ד) כינוי גוף

3. מה סוג המילה 'מדווש'?

א) שם עצם ב) שם תואר ג) פועל ד) מילת יחס

4. מה סוג המילה 'על'?

א) שם עצם ב) מילת יחס ג) פועל ד) כינוי גוף

5. מה סוג המילה 'הם'?

א) שם עצם ב) שם תואר ג) כינוי גוף ד) מילת יחס

5 חלק ה' – פרק 2 • חלקי דיבר: תחנת הרכבת של המילים – השלמת משפטים

השלימו את המילה החסרה.

1. השלימו שם עצם מתאים: ה_____ עמד ליד הים והאיר לספינות בלילה.

2. השלימו שם תואר מתאים: הילד ה_____ פתר את כל השאלות הקשות בלי לוותר.

3. השלימו פועל מתאים: הילדים _____ באופניים בחצר המתנ"ס בכל שישי.

4. השלימו מילת יחס מתאימה: הספר נמצא _____ השולחן.

6 חלק ו' – פרק 2 • חלקי דיבר: תחנת הרכבת של המילים – התאמה בין מילים לחלקי דיבר

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. תושייה	___	**א.** פועל
2. גמיש	___	**ב.** שם תואר
3. התנדב	___	**ג.** שם עצם
4. ליד	___	**ד.** מילת יחס
5. אנחנו	___	**ה.** כינוי גוף

7 חלק ז' – פרק 3 • שורש ומשפחת מילים: עץ המשפחות – זיהוי השורש

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהשורש של המילה כתיבה?

א) כ.ת.ב ב) כ.ת.י ג) ת.י.ב ד) כ.י.ב

2. מהשורש של המילה שומר?

א) ש.מ.ר ב) ש.ו.ר ג) מ.ר.ש ד) ש.מ.ש

3. מהשורש של המילה מתנדבים?

א) נ.ד.ב ב) ת.נ.ד ג) נ.ד.ם ד) ד.ב.ם

4. מהשורש של המילה לימוד?

א) ל.מ.ד ב) מ.ו.ד ג) ל.י.ד ד) ד.ו.ד

5. מהשורש של המילה דיבור?

א) ד.ב.ר ב) ד.י.ר ג) ב.ו.ר ד) ד.י.ב

8 חלק ח' – פרק 3 • שורש ומשפחת מילים: עץ המשפחות – בניית משפחת מילים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. מכתב	____	**א.** נ.ד.ב
2. משמר	____	**ב.** כ.ת.ב
3. תלמיד	____	**ג.** ד.ר.ך
4. התנדבות	____	**ד.** ש.מ.ר
5. מדריך	____	**ה.** ל.מ.ד

9 חלק ט' – פרק 3 • שורש ומשפחת מילים: עץ המשפחות – חשיבה ויישום

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. סדרו לפי הסדר הנכון את השלבים למציאת השורש של מילה: (1) מצאו את שלוש או ארבע האותיות המרכזיות שחוזרות במשפחת המילים (2) קראו את המילה בקול (3) הסירו תוספות בסוף המילה כמו ות, ים, ה (4) הסירו אותיות שימוש בתחילת המילה כמו ה, ו, ל, ב (5) בדקו שהשורש מתאים למשמעות המילה

2. כתבו שלוש מילים נוספות מהשורש של המילה "עבודה", והסבירו מה המשמעות המשותפת שלהן

3. המילים "שומר" ו"משמר" נבנות מאותו שורש אך בתבנית שונה. הסבירו בעצמכם מה ההבדל בין שורש לתבנית

4. בחרו מילה מהסיפור "מכתב מהמגדלור" (כגון שומר) וכתבו עוד שתי מילים מאותה משפחה שלא הופיעו בטקסט

10 חלק י' – פרק 4 • מילות קישור: איי הגשרים – התאמת סוג היחס למילה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. תוספת	____	**א.** כי
2. ניגוד	____	**ב.** לכן
3. סיבה	____	**ג.** אבל

4. תוצאה	___	**ד.** כאשר
5. זמן	___	**ה.** גם

11 חלק י"א – פרק 4 • מילות קישור: איי הגשרים – השלמת מילת הקישור המתאימה

השלימו את המילה החסרה.

1. רועי אוהב כדורגל, _____ הוא אוהב גם שחייה.

2. ליה רצתה לנצח _____ היא התאמנה המון.

3. ירד גשם חזק, _____ יצאנו לטיול בכל זאת.

4. סלים תיקן את האופניים _____ ליה תוכל לרכב בבטחה.

5. _____ תסיים את שיעורי הבית, תוכל לצאת לשחק.

12 חלק י"ב – פרק 4 • מילות קישור: איי הגשרים – יישום וחשיבה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. כתבו משפט אחד שמחבר בין שני רעיונות ביחס של ניגוד, והשתמשו במילת קישור מתאימה.

2. כתבו משפט אחד שמחבר סיבה לתוצאה שלה, ושימוש בשתי מילות קישור שונות (אחת לסיבה ואחת לתוצאה).

3. סדרו לפי סדר הזמן הנכון: 'לבסוף היא ניסתה לרכוב בעלייה' / 'קודם כל סלים הסביר איך עובדת השרשרת' / 'בינתיים ליה האזינה בעניין' / 'לאחר מכן הוא הראה איך מחליפים הילוך'

4. הסבירו במילים שלכם: מה ההבדל בין מילת קישור שמביעה תוצאה (כמו לכן) לבין מילת קישור שמביעה תכלית (כמו כדי ש)?

13 חלק י"ג – פרק 6 • אוצר מילים: מערת האוצר – הכרת המילים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה זה סקרנות?

א) רצון לדעת ולגלות דברים חדשים ב) פחד מדברים חדשים ג) עצלנות וחוסר עניין

ד) כעס על דברים חדשים

2. מה זה תושייה?

א) לוותר כשקשה ב) היכולת למצוא פתרון חכם ברגע קשה ג) לבקש עזרה מאחרים תמיד

ד) לפחד מבעיות

3. מה זה ענווה?

א) להתרברב בהצלחות ב) כעס על אחרים ג) צניעות, לא להתרברב ד) לדרוש תשבוחות

4. מה זה מסורת?

א) מנהג שעובר מדור לדור ב) חוק חדש שנכתב ג) משחק מחשב ד) סיפור בדיוני

14 חלק י"ד – פרק 6 • אוצר מילים: מערת האוצר – השלמת משפטים

השלימו את המילה החסרה.

1. בזכות _____ , נועה למדה לנגן ביד שמאל ובימין יחד.

2. ה_____ של עידו הובילה אותו לפרק את השעון הישן.

3. לירון לקחה _____ וארגנה מכירת עוגות למען בעלי חיים.

4. כשנגמר החבל, אלון הפגין _____ וקשר את האוהל בשרוכים.

5. מצאנו _____ : חצי הפסקה כדורגל וחצי הפסקה כדורעף.

15 חלק ט"ו – פרק 6 • אוצר מילים: מערת האוצר – חשיבה ויצירה

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	המילה "ענווה" פירושה להתרברב ולהתגאות.	☐	☐
2	אפשר להשתמש במילים "סקרנות" ו"פליאה" באותו משפט כדי לתאר ילד שמתפעל מדבר מפתיע.	☐	☐

16 חלק ט"ז – פרק 6 • אוצר מילים: מערת האוצר – כתיבה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. כתבו משפט משלכם עם המילה "נחישות", בדומה לדוגמאות בדף העזר.

_____

_____

2. הסבירו במילים שלכם מה ההבדל בין "יוזמה" ל"התנדבות".

17 חלק י"ז – חזרה מסכמת – שאלות מכל התחנות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איפה יש מגדלור בתוך המסע?

א) תחנה 1 – הבנת הנקרא ב) תחנה 2 – חלקי דיבר ג) תחנה 5 – סימני פיסוק

ד) תחנה 6 – אוצר מילים

2. איפה לומדים על שם עצם ופועל?

א) עיר הסימנים ב) תחנת הרכבת של המילים ג) עץ המשפחות ד) איי הגשרים

3. איפה לומדים על שורש?

א) מערת האוצר ב) עץ המשפחות ג) מגדלור הקוראים ד) עיר הסימנים

4. איפה לומדים מילות קישור?

א) איי הגשרים ב) תחנת הרכבת ג) עץ המשפחות ד) מערת האוצר

5. איפה לומדים על סימני פיסוק?

א) עיר הסימנים ב) מגדלור הקוראים ג) איי הגשרים ד) עץ המשפחות

6. מה זה 'תושייה'?

א) רצון לדעת ולגלות דברים חדשים ב) היכולת למצוא פתרון חכם ברגע קשה

ג) צניעות ולא להתרברב ד) החלטה חזקה להגיע למטרה

7. מי המציא את כתב ברייל?

א) מדען אנגלי ב) לואי ברייל ג) ממציא אמריקאי ד) מתנדב בשם סלים

8. מה דומה בין כל התחנות?

א) כולן עוסקות רק בפיסוק ב) לכל אחת יש סיפור משלה ושלוש רמות ג) כולן ללא טקסטים לקריאה

ד) כולן עוסקות רק בדקדוק

18 חלק י"ח – חזרה מסכמת – כתיבה ומחשבה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בחרו שתיים מתוך שש התחנות במסע וכתבו במשפט אחד לכל תחנה מה לומדים בה.

2. כתבו משפט אחד שמשתמש במילה 'נחישות' (מתחנת אוצר המילים) ובמילת קישור אחת (מתחנת איי הגשרים).

3. בסיפור 'מכתב מהמגדלור' (תחנה 1) נעמה כותבת שכל אחד מאיתנו 'קצת דומה למגדלור'. הסבירו בשתיים-שלוש שורות למה לדעתכם שם התחנה הראשונה במסע הוא דווקא 'מגדלור הקוראים'.

כרטיס יציאה

אילו שתי תחנות מהחוברת היו לי הכי קלות, ואילו שתיים הכי מאתגרות? למה?

אני יכול/ה להסביר במילים שלי מה ההבדל בין שם עצם לפועל, ובין שורש למילה?

כשאני פוגש/ת מילה חדשה בטקסט, אילו אסטרטגיות עזרו לי להבין את משמעותה?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀